

چشم‌اندازهایی از تاریخ معاصر جهان - ۵

تصفیه‌های گسترده استالینی

ویراسته نوح برلاتسکی
ترجمه شهربانو صارمی

www.ketab.ir



عنوان و نام پدیدآور: هفت‌پیه‌های گسترده استالینی / ویراسته نوح برلاتسکی؛ ترجمه شهریانو صارمی.
 مشخصات نشر: تهران: ققنوس، ۱۴۰۰.
 مشخصات ظاهری: ۱۰۰ ص.؛ مصور، نقشه.
 شابک: ۹۷۸-۶۰۴-۰۴۱۱-۸-۰۴۱۱-۸
 وضعیت فهرست‌نویسی: فیا
 یادداشت: عنوان اصلی: Stalin's great purge c2013.
 موضوع: استالین، یوسف، ۱۸۷۸-۱۹۵۳ م.
 موضوع: Stalin, Joseph, 1878-1953
 موضوع: حزب کمونیست اتحاد جماهیر شوروی — پاکسازی
 موضوع: Communist Party of the Soviet Union (CPSU) -- Purges
 موضوع: پاکسازی سیاسی — روسیه شوروی — تاریخ
 موضوع: Political purges -- Soviet Union -- History
 موضوع: پاکسازی حزب‌های کمونیستی
 موضوع: Communist party purges
 موضوع: پاکسازی سیاسی — روسیه شوروی — تاریخ — اسناد و مدارک
 موضوع: Political purges -- Soviet Union -- History -- Sources
 موضوع: روسیه شوروی — سیاست و حکومت — ۱۹۳۶-۱۹۵۳ م.
 موضوع: Soviet Union -- Political and Government -- 1936-1953
 موضوع: روسیه شوروی — سیاست و حکومت — ۱۹۳۶-۱۹۵۳ م. — مأخذ
 موضوع: Soviet Union -- Political and Government -- 1936-1953 -- Sources
 موضوع: روسیه شوروی — اوضاع اجتماعی
 موضوع: Soviet Union -- Social conditions
 موضوع: روسیه شوروی — اوضاع اجتماعی — مأخذ
 موضوع: Soviet Union -- Social conditions -- Sources
 شناسه افزوده: برلاتسکی، نوا، ویراستار
 شناسه افزوده: Berlatsky, Noah
 شناسه افزوده: صارمی، شهریانو، ۱۳۴۳ -، مترجم
 رده‌بندی کنگره: DK ۲۶۷/۴
 رده‌بندی دیویی: ۹۴۷/۰۸۴۲
 شماره کتاب‌شناسی ملی: ۸۷۱۳۳۹۵

این کتاب ترجمه‌ای است از:

Perspectives on Modern World History:

Stalin's Great Purge

Noah Berlatsky (Book Editor)

Greenhaven Press, 2013



انتشارات ققنوس

تهران، خیابان انقلاب، خیابان شهدای زاهدی،

شماره ۱۱۱، تلفن ۸۶۴۰ ۶۶۴۰

ویرایش، آماده‌سازی و امور فنی:

تحریریه انتشارات ققنوس

ویراسته نوح برلاتسکی

تصفیه‌های گسترده استالینی

ترجمه شهربانو صارمی

چاپ اول

۱۱۰۰ نسخه

۱۴۰۱

چاپ پارمیدا

حق چاپ محفوظ است

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۰۴-۰۴۱۱-۸

ISBN: 978-622-04-0411-8

www.qoqnoos.ir

Printed in Iran

فهرست

پیشگفتار.....	۹
مقدمه.....	۱۳
نقشه جهان.....	۱۷

بخش اول: زمینه تاریخی تصفیه‌های استالینی

دیدگاه اول: نگاهی اجمالی به تصفیه بزرگ.....	۲۲
هیروآکی کورومیا روایت یک مورخ از تصفیه‌های بزرگ و رنوس کلی برخی از مباحث تاریخی پیرامون آن.	
دیدگاه دوم: مصایبی که برنامه پنج‌ساله استالین آفرید.....	۳۲
گرت جونز توصیف روزنامه‌نگار ولزی از اوضاع روسیه در اوایل دهه ۱۹۳۰.	
دیدگاه سوم: بازجویی‌های همراه با شکنجه در تصفیه‌ها.....	۳۷
بیل جیمز گفته‌های نویسنده استرالیایی در کتابی درباره تجربیات زندانیان گولاگ.	
دیدگاه چهارم: محاکمه پزشکان متهم به توطئه.....	۴۳
پراودا ارگان رسمی شوروی پزشکان یهودی را به خیانت متهم می‌کند.	
دیدگاه پنجم: جانشین استالین او و تصفیه‌هایش را محکوم می‌کند.....	۴۹
نیکیتا خروشچف جانشین استالین کیش شخصیت استالین و استفاده از وحشت را محکوم می‌کند.	

بخش دوم: مباحث پیرامونی تصفیه‌های گسترده استالینی

دیدگاه اول: تصفیه واکنشی منطقی به فساد حزب کمونیست بود.....	۵۶
ماربو سوزا	

نویسنده کمونیست سوئدی معتقد است حزب کمونیست روسیه در دهه ۱۹۳۰ فاسد بود و تلاش‌های استالین برای پاکسازی آن ضرورت داشت.

دیدگاه دوم: تصفیه ابزاری بود در دست استالین برای تثبیت بی‌رحمانه قدرت ۶۵

راب سیونل
بنا بر استدلال این نویسنده مارکسیست، استالین از تصفیه برای تحکیم قدرت بوروکراتیک خود و خیانت به انقلاب کمونیستی استفاده کرد.

دیدگاه سوم: تصفیه نتیجه نابخردانه پارانویای استالین بود ۷۱

رابرت اس. رابینز و جروالد ام. پست
بنا بر استدلال این دو روان‌شناس سیاسی، آسیب‌های روحی استالین محرک این تصفیه‌ها بود.

دیدگاه چهارم: میزان کشته‌های دوران حکومت استالین کم برآورد شده است ۸۰

آر. جی. رومل
بنا بر استدلال این استاد علوم سیاسی، استالین مسئول مرگ بیش از ۲۰ میلیون نفری است که که ادعا شده باعث مرگشان شده است.

دیدگاه پنجم: مبالغه در تعداد کشته‌های دوران استالین ۸۴

تیموتی اسنایدر
بنا بر استدلال این استاد تاریخ، برآوردهای قبلی از کشته‌های دوران حکومت استالین با شواهد جدید سیر نزولی یافته و نشان می‌دهد که تعداد افرادی که به دستور استالین کشته شدند بیشتر از آن‌هایی نبود که به دستور هیتلر به قتل رسیدند.

دیدگاه ششم: جنایات استالین کمتر از هیتلر نبود ۹۰

رون روزنباوم
بنا بر استدلال خبرنگار آمریکایی، جنایات استالین به اندازه جنایات هیتلر هولناک و اهریمنی بود.

دیدگاه هفتم: استالین به بدی هیتلر نبود ۹۹

آویشای مارگالیت
بنا بر استدلال این استاد فلسفه، از تعداد دقیق کشته‌شدگان که بگذریم، نازیسم به لحاظ فلسفی بسیار اهریمنی‌تر از استالینسم بود.

دیدگاه هشتم: استالین هنوز در روسیه محبوب است ۱۰۷

آدریان بلامفیلد
به گفته این خبرنگار، حکومت روسیه و روس‌ها حسرت ثبات و قدرت دوران استالین را می‌خورند.

دیدگاه نهم: استالین در روسیه امروزی محبوبیتی ندارد ۱۱۰

توماس شرلوک
بنا بر استدلال این استاد علوم سیاسی، حکومت روسیه و مردم این کشور به شدت منتقد استالین هستند.

بخش سوم: روایت‌های شخصی

- دیدگاه اول: به یاد روسیه شوروی دوران استالین ۱۱۸
- اونن متیوز
نویسنده از تجربیات آلکساندر سولژنیتسین — و پدربزرگ خودش — در گولاگ می‌گوید.
- دیدگاه دوم: روایت دختری روس از دوران کودکی‌اش در دوران وحشت استالین ۱۲۴
- نینا مارکفنا
زنی که در دوران وحشت استالین کودک خردسالی بوده از خاطراتش می‌گوید.
- دیدگاه سوم: نیکیتا خروشچف به تقبیح استالین و تصفیه‌های او می‌پردازد ۱۳۳
- نیکیتا خروشچف
جانشین استالین و رهبر اتحاد شوروی از تجربیات شخصی‌اش با استالین و تصفیه‌های او می‌گوید.
- دیدگاه چهارم: دادگاه اسلانسکی ۱۳۷
- گئورگ اچ. هودوس
یکی از جان‌بازان در ده‌های مجارستانی از تجربه‌اش در دادگاه‌های نمایشی استالینی می‌گوید.
- دیدگاه پنجم: خاطره زن جوان روس از گولاگ ۱۴۱
- تامارا پتکوویچ
زنی جوان که از خاطراتش در اردوگاه‌های کار اجباری شوروی می‌گوید.
- فهرست اصطلاحات ۱۵۱
- گاهشمار ۱۵۳
- برای مطالعه بیشتر ۱۵۵
- نمایه ۱۵۷

پیشگفتار

«تاریخ برای آینده برنامه‌ای به ما نمی‌دهد، اما می‌تواند درکی کامل‌تر از خود ما و طبیعت بشریِ مشترکمان ارائه کند، از این رو بهتر می‌توانیم با آینده مواجه شویم.»

— رابرت پن وارن
شاعر و داستان‌نویس آمریکایی

در تاریخ هر ملت رویدادهای سرنوشت‌سازی وجود دارد که برای آن ملت در حکم نقطه عطف است و تأثیری فراتر از مرزهای آن دارد. این رویدادها — که دربرگیرنده طیف کاملی از خصایص بشری است، از جمله خشونت، طمع و جهالت، و همچنین رشادت، دلاوری و قدرت — تقریباً همیشه پیچیده است و جنبه‌های مختلفی دارد. دانشجوی تاریخ با مسائل چالش‌برانگیز بسیاری مواجه است، با رویدادهایی مانند جنگ، جنبش‌های اجتماعی و بلایای زیست‌محیطی که دنیا را دگرگون می‌کند. اما درک این رخدادهای مهم تاریخی در صورتی بهتر می‌شوند که از منظرهای گوناگون بررسی شوند؛ بررسی از دیدگاه افرادی که از نزدیک شاهد وقایع بوده‌اند یا از فاصله مکانی و زمانی دور آن را رصد کرده‌اند. این درک با فهم مباحث پیرامونی و کندوکاو در رویدادها و مسائل مهم از زوایای متفاوت بیشتر می‌شود. سرانجام، درک واقعی رویدادهای مهم تاریخی مستلزم اطلاع از تأثیر رویدادها بر انسان — شیوه‌های اثرگذاری این رویدادها بر زندگی روزانه مردم — در سراسر دنیاست.

مجموعه کتاب‌های «چشم‌اندازهایی از تاریخ معاصر جهان» رویدادهای تاریخی دنیا را از قرن بیستم به بعد با ارائه تحلیل و از دیدگاه‌های مختلف بررسی می‌کند. کتاب‌های این مجموعه به دانش‌آموزان، دانشجویان و افراد علاقه‌مند گزیده‌ای از رویدادهای مهم تاریخ ارائه می‌کنند که پیش‌تر منتشر شده است، البته با توجه به پوشش بین‌المللی آن. هر جلد با اطلاعات زمینه‌ای درباره رویداد شروع می‌شود، بعد به مباحث پیرامونی آن می‌پردازد، و با روایت‌های اول‌شخص افرادی به پایان می‌رسد که در صحنه حضور داشته‌اند یا از آن تأثیر پذیرفته‌اند. این مجموعه می‌تواند با استفاده از منابع اصلی مربوط به زمان رویداد و نیز گزارش‌های مناسب در آن زمینه در شکل‌گیری بحث، کمک به رشد

مهارت‌های تفکر نقادانه، افزایش آگاهی از جهان، و افزایش درک چشم‌انداز بین‌المللی از تاریخ مفید باشد.

مطالب از منابع مختلف از جمله نشریات، مجلات، روزنامه‌ها، کتاب‌های غیرداستانی، روایت‌های شخصی، سخنرانی‌ها، شهادت‌ها در مجامع، اسناد دولتی، جزوات، بولتن‌های خبری سازمانی، و مقالات انتخاب شده‌اند. مقالات برگرفته از این منابع به دقت تصحیح شده و برای تهیه متن استفاده شده است. هر جلد از کتاب‌های «چشم‌اندازهایی از تاریخ معاصر جهان» حاوی دیدگاه‌های مختلف درباره رویدادهای پراهمیت دنیاست. بیشتر مطالب از منابع بین‌المللی و منابع ایالات متحده است که پوشش بین‌المللی وسیعی داشته است.

هر جلد از سری کتاب‌های «چشم‌اندازهایی از تاریخ معاصر جهان» دربرگیرنده موارد زیر است:

- نقشه جهان که نمایی از متن و جغرافیا ارائه می‌کند.
 - فهرست مطالب به شکل توضیحی که خلاصه کوتاهی از هر مقاله تحقیقی در کتاب ارائه می‌کند.
 - مقدمه که خاص موضوع آن کتاب ارائه شده است.
 - برای هر دیدگاه یک معرفی کوتاه درباره مؤلف و منبع انتشار او با خلاصه‌ای از نکات اصلی ارائه شده است.
 - جداول، نمودارها، نقشه‌ها و دیگر تصاویر مربوطه.
 - کادرهای حاشیه‌ای که اطلاعاتی درباره زندگی افراد محوری و رویدادهای تاریخی می‌دهد یا به توضیح مفاهیم علمی یا فنی می‌پردازد.
 - فهرست اصطلاحات برای تعریف اصطلاحات اصلی مورد نیاز.
 - گاهشماری از رویدادهای مهم قبل، همزمان و بلافاصله بعد از آن.
 - کتاب‌شناسی برای معرفی کتاب‌های بیشتر، نشریات ادواری و وبسایت‌ها برای تحقیقات بیشتر.
 - نمایه جامع برای دسترسی به افراد، مکان‌ها و رویدادهای نقل شده در متن.
- «چشم‌اندازهایی از تاریخ معاصر جهان» برای طیف وسیعی از خوانندگان طراحی شده است، افرادی که می‌خواهند نه تنها درباره تاریخ بلکه درباره رویدادهای جاری، سیاست، حکومت، روابط بین‌المللی، و جامعه‌شناسی بیشتر بدانند — دانش‌آموزان و دانشجویانی که برای انجام دادن تکالیف یا در مورد بحث‌های کلاسی تحقیق می‌کنند، معلمان و

کادر آموزشی که به دنبال مطالب تکمیلی‌اند، و آن‌هایی که می‌خواهند تاریخ را بهتر بفهمند. هر جلد از کتاب‌های «چشم‌اندازهایی از تاریخ معاصر جهان» طوری تدوین شده تا رویدادی پیچیده را توضیح دهد، جرقه بحث را بزند، و دیدگاه بشری پس‌پشت مهم‌ترین رویدادهای جهان در دهه‌های اخیر را نشان دهد.